

DE VOETGANGERSVERENIGING (1953 – 2000)

	<p>Door: Willem Vermeulen en Rob Methorst Beide tot 2000 werkzaam als beleidsmedewerker</p> <p>februari 2017 Voorzien van literatuur</p>
---	--

Typering

De Nederlandse Voetgangersvereniging was de maatschappelijke organisatie die zich inzette voor de belangen van de voetganger in Nederland, maar ook internationaal. De vereniging was een particuliere, onafhankelijke verkeersveiligheidsorganisatie. Zij volgde kritisch het verkeers- en vervoersbeleid van de overheid. Er werd met andere organisaties samengewerkt om de positie van de voetgangers te verbeteren.

De vereniging had circa 4.000 leden, rond de 500 donateurs (vooral gemeenten) en circa 150 actieve leden die de vereniging vertegenwoordigden in gemeenten en de Regionale Organen Verkeersveiligheid.

De vereniging werd opgericht in december 1953 en bestond tot 2000, toen ze samen met Stichting Kinderen Voorrang en Veilig Verkeer Nederland (VVN) opging in de verkeersveiligheidsorganisatie 3VO (thans weer VVN geheten). Het kantoor was gevestigd in 's-Gravenhage.

Ontstaan

Op initiatief van onder andere het Nederlands Vrouwencomité, dat ernstig was verontrust door het stijgend aantal voetgangersongevallen, werd de "Nederlandse Vereniging Bescherming Voetgangers" (N.V.B.V.) in 1953 opgericht. Later werd de naam veranderd in "Voetgangersvereniging VBV" (1984) en in "De Voetgangersvereniging" (1994). Oprichter van de vereniging was de heer L.C. Admiraal die de eerste jaren als voorzitter van het hoofdbestuur de vereniging leidde. Het doel van de vereniging was om de voetganger te beschermen tegen de gevaren van het verkeer en om zijn belangen te behartigen. Dit door op te komen voor het recht op veiligheid in het verkeer voor de voetganger, door het bijbrengen van betere kennis van de verkeersvoorschriften en door het voorkomen van verkeersongevallen van voetgangers door de aandacht van de bevoegde autoriteiten te vestigen op de wensen en misstanden op het gebied van de verkeersveiligheid met betrekking tot de voetganger.

Het kantoor van de vereniging bevond zich aanvankelijk op Buitenhof 5 te Den Haag, vervolgens de 3e etage aan de Passage 61. In juni 1980 verhuisde de vereniging naar de Bezuidenhoutseweg 121 en tenslotte in 1990 naar het kantoor aan het Emmapark 9 te 's-Gravenhage.

Werkwijze

De vereniging gaf voorlichting voor en over de voetganger op basis van wetenschappelijk onderzoek. Door acties, publicaties, cursussen en voorlichtingsbijeenkomsten en overleg met overheidsinstanties richtte zij zich op alle weggebruikers om hen begrip bij te brengen over de wijze waarop conflictsituaties tussen de voetgangers en het rijverkeer kunnen worden voorkomen, en om situaties zo in te richten dat de veiligheid van voetgangers werd verbeterd. Denk aan snelheidsreductie, zebra-oversteken, woonerven en 30 km/uur zones, inzet van verkeersbrigadiers, verbeteringen voor mensen met een handicap, betere en beter onderhouden trottoirs en voetpaden, enz.

Wegbeheerders, politieautoriteiten, schoolbesturen, ouderraden, overheidsinstanties en particulieren werden van vaktechnische en wetenschappelijke informatie voorzien. In overleg met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat werden ook landelijke acties uitgerold, met affiches en radio- en bioscoopspots.

Vrijwilligers

Essentieel voor het realiseren van de doelen van de vereniging was haar netwerk van vrijwilligers. De leden konden actief zijn als consul, als bestuurslid bij een afdeling of als ROV-vertegenwoordiger. De consuls waren actieve leden die in hun werkgebied, meestal hun eigen woonplaats, het gemeentelijk verkeers- en verkeersveiligheidsbeleid kritisch volgden. Dit hield in dat de consuls, zo nodig na overleg met het secretariaat reageerden en inspraak hadden op gemeentelijke nota's en plannen of een aanzet gaven voor verbeteringen voor voetgangers. De consuls signaleerden de knelpunten, gaven oplossingen aan, gaven voorlichting door lezingen, of ze waren actief op een markt of braderie.

De vereniging had afdelingen in Den Haag, Haarlem en Amsterdam.

De actieve leden kwamen jaarlijks bijeen in de algemene ledenvergadering voor het uitwisselen van ervaringen en voeren van discussies over verkeersonderwerpen. De actieve leden konden vanaf 1989 voor advies en ondersteuning terecht bij de twee medewerkers van het Steunpunt Actieve Leden op het secretariaat.

Door het secretariaat werden scholingsbijeenkomsten en cursussen georganiseerd voor de actieve leden over diverse onderwerpen.

Studiedag

Jaarlijks werd een voor ieder toegankelijke landelijke studiedag georganiseerd over een actueel onderwerp, zoals oversteken, snelheid, openbaar vervoer, e.d. Ten behoeve van de studiedagen werden voor de deelnemers achtergronddocumenten geproduceerd, die op de studiedag werden uitgereikt. De studiedagen werden druk bezocht, met name door medewerkers van gemeenten.

Organisatie

De vereniging bestond uit het hoofdbestuur en dagelijks bestuur, de leden, het secretariaat en een netwerk van vrijwilligers.

Het hoofdbestuur was belast met het algemeen beleid, het dagelijks bestuur met de dagelijkse leiding en met personele zaken. De directeur gaf leiding aan het secretariaat, bestaande uit ongeveer 15 mensen, die waren ondergebracht in drie afdelingen, te weten Verkeer, Voorlichting en Administratie.

De taken van de afdeling Verkeer waren onder meer (beleids)ontwikkelingen initiëren, stimuleren, signaleren en bekritisieren, adviseren aan bestuur en overheid, deelnemen aan commissies, het namens de vereniging bijwonen of deelnemen aan (internationale) congressen, het ontwikkelen en verzorgen van cursussen en het doen van onderzoek. Door de afdeling verkeer werden vele beleidsnota's en onderzoeksresultaten gepubliceerd over voetgangerszaken, die dienden als onderbouwing van beleid en ter ondersteuning van actieve leden. Ook de achtergronddocumenten voor de studiedagen werden door de afdeling verkeer ontwikkeld. Er was er een gespecialiseerde bibliotheek met vele nationale en internationale publicaties over voetgangers.

De afdeling Voorlichting verzorgde de uitgave van leden/voorlichtingsblad "De Voetganger", vanaf 1977 "Mensen op Straat". Ook bracht zij brochures, films en andere voorlichtingsmaterialen uit, verzorgde lezingen, en gaf verkeersadvisering aan verkeerswerkgroepen van bewoners.

De afdeling Administratie verzorgde de financiële en ledenadministratie en verrichtte ondersteunende werkzaamheden voor de andere afdelingen. De geldmiddelen van de vereniging bestonden uit de jaarlijkse contributies, donaties, legaten, schenkingen en subsidies.

Bereikte resultaten

De Voetgangersvereniging heeft in haar 47 jarige bestaan de nodige inspanningen geleverd om de situatie voor voetgangers te verbeteren. Belangrijke resultaten zijn:

- m.b.t. snelheid: mede op initiatief van De Voetgangersvereniging is in 1957 een algemene snelheidslimiet van 50 km/u voor de bebouwde kom tot stand gekomen. Daarna is geijverd voor het inrichten van woonerven, waarvan de regeling tot stand kwam in 1976, en 30 km/u gebieden, vanaf 1983 wettelijk mogelijk gemaakt. Het standpunt van De Voetgangersvereniging was: de hele bebouwde kom maximaal 30 km/u, uitgezonderd een aantal verkeersaders.
- m.b.t. oversteken: er is van meet af aan geijverd voor goede oversteekvoorzieningen. De zebra oversteek was een van die voorzieningen, die al begin vijftiger jaren bestond, maar nog geen status had. De Voetgangersvereniging heeft mede de impuls gegeven voor een wettelijke regeling, die in 1961 van kracht werd. Met betrekking tot voetgangerslichten heeft De Voetgangersvereniging geijverd voor een zoveel mogelijk conflictvrije regeling, en voor voldoende oversteektijd. Verder was De Voetgangersvereniging een van de leden van de Stichting Verkeersbrigadiers. Er zijn kwaliteitseisen ontwikkeld voor goede en veilige oversteken.
- m.b.t. de kwaliteit van trottoirs en voetpaden: De Voetgangersvereniging heeft richtlijnen opgesteld voor de maatvoering en kwaliteit van trottoirs en voetpaden, waarin rekening wordt gehouden met voetgangers die zich niet vanzelfsprekend voortbewegen.
- m.b.t. stedelijke inrichting: er zijn kwaliteiten vastgesteld voor voetgangers in steden en dorpen. Voor wat betreft de veiligheid is aangesloten bij de Duurzaam Veilig gedachte. De inrichting van bebouwde gebieden moet de veiligheid van voetgangers garanderen, en het te voet gaan stimuleren. Ook voor de sociale veiligheid zijn inrichtingswensen geformuleerd.
- m.b.t. kinderen: De Voetgangersvereniging heeft, mede op basis van onderzoek van Stina Sandels het standpunt ingenomen dat het verkeer aan de kinderen moet worden aangepast, en niet andersom. Er zijn dan ook veel voorlichtingsbijeenkomsten gehouden, en voorlichtingsmateriaal ontwikkeld om te stimuleren dat kinderen veilig op straat kunnen verblijven. Ook is er onderzoek gedaan naar de veiligheid van schoolroutes en er zijn ideeën aangereikt voor een veilige inrichting van schoolroutes.
- m.b.t. ouderen: De Voetgangersvereniging heeft met name in de beginjaren voorlichtingsmateriaal ontwikkeld voor ouderen om hen te stimuleren veilig te voet te gaan. Er werden ook bijeenkomsten met ouderen georganiseerd. In latere jaren werd vooral aandacht gegeven aan een ook voor ouderen veilige inrichting van de openbare ruimte. Daarbij zijn ouderen ook als "change agent" ingezet.
- m.b.t. mensen met een handicap: voor visueel gehandicapten heeft De Voetgangersvereniging bijgedragen aan de ontwikkeling van goede en veilige looproutes. Voor mensen die zich moeilijk voortbewegen is aan gemeenten voorlichting gegeven over de kwaliteit van trottoirs en voetpaden en van oversteken.
- m.b.t. openbaar vervoer: De Voetgangersvereniging heeft kwaliteitseisen geformuleerd voor de inrichting van stations en haltes en looproutes er naar toe.

Internationaal

De Voetgangersvereniging was een van de initiatiefnemers voor de oprichting van een internationaal verband van voetgangersverenigingen. In 1963 werd de IFP (International Federation of Pedestrians) opgericht, als parapluorganisatie voor voetgangersbewegingen wereldwijd. Van 1963 tot 1985 richtte IFP zich vooral op de voetgangersproblemen in de geïndustrialiseerde landen, en daarna werd de aandacht meer gericht op ontwikkelingslanden. IFP organiseert internationale bijeenkomsten, internationale conferenties, en bracht een tijdschrift uit, "Pedestrian International". Vanaf 2000 houdt IFP haar jaarlijkse bijeenkomst in het kader van de WALK21 conferenties. WALK 21 stimuleert wereldwijd het te voet gaan door middel van het verspreiden van kennis en goede voorbeelden, door het belang van lopen te laten zien en daarbij alle stakeholders te betrekken, en het organiseert de internationale conferentie over lopen en voetgangers.

Halverwege de tachtiger jaren nam de Voetgangersvereniging mede het initiatief tot de oprichting van een Europees verband van voetgangersbelangengroepen. Dit leidde tot de oprichting van de FEPA (Federation of European Pedestrian Associations), waarin naast ons land, met name België, Engeland, Duitsland, Zweden, Spanje, Zwitserland en Italië actief waren. De FEPA ijvert voor een Europees brede verbetering van condities voor voetgangers, en wil in landen zonder actieve voetgangersbeweging een voetgangersorganisatie tot stand brengen. Belangrijk wapenfeit van de FEPA is het tot stand komen van een Europees Handvest voor de Rechten van de Voetganger, dat door het Europees Parlement in 1988 is aangenomen. Daarnaast werd FEPA in de gelegenheid gesteld om met Europees onderzoeksgeld deel te nemen aan een aantal onderzoeksprojecten over voetgangers (Walcyng) en rapporten op te stellen, o.a. over oudere voetgangers.

Literatuur

Dussel, H. (1994) *De positie van de Voetgangersvereniging onderzocht*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Hendriks, G.A.C.M., R. Methorst en J.A.A.M. Pieters (1998) *Wegwijzer voetgangersvoorzieningen*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Jans, R. (1995) *Voet bij stuk*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Jans, R. (1995) *Lopend door een ruimtelijk plan. Handleiding voor het beoordelen van en het reageren op ruimtelijke plannen van gemeentes*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Kavsek, R. (1998) *Het voetgangers' cijferboek; de cijfers achter de voetganger in het verkeer*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Knippenbergh, L.M.G. en M. Ellermann (red.) (1993) *Voetgangers tellen mee; dagboekproject Voetgangersvereniging 1993*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Methorst, R., J.A.A.M. Pieters en W. Vermeulen (1992) *Oversteken houdt niet op bij de zebra*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Methorst, R.; C.C.F. Wilhelm en L.M.G. Knippenbergh (red.) (1993) *De positie van de voetganger belicht*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Methorst, R.; J. Pieters en W. Vermeulen (1994) *De straat van de toekomst; een studie naar de haalbaarheid van het stellen van functie-eisen aan wegen*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Methorst R. en J. Pieters (1994) *Wegwijzer voetgangersvoorzieningen*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Meulen, S. van der (1983) Experiment "Looproute voor blinden en slechtzienden". In: *Verkeerskundige Werkdagen*, Driebergen-Rijsenburg, 19-20 april 1983, p. 291-298

Meulen, S.I. van der (1985) De Stoep. In: *Verslag Verkeerstechnische Leergang 1985*, p.59-689

Pieters, J. (1993) *Gelijk oversteken. Handleiding voor bewonersgroepen*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Pieters, J. (1994) *In de kinderschoenen: stap voor stap naar een veilige schoolroute : handleiding voor ouders, leerkrachten en kinderen om knelpunten op schoolroutes op te sporen en aan te kaarten bij de gemeente*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Pieters, J.A.A.M. en R. Methorst (1998) *Oversteken naar duurzaam veilig; een overzicht van bruikbare en veilige oversteekvoorzieningen voor voetgangers*. Den Haag, AGMI

Snoeren, P.W.M. (1988) Kwaliteit van trottoirs. In: *Wegbouwkundige werkdagen, Deel 3: Stroom III: alternatief en (her) gebruik & bijzondere onderwerpen*

Snoeren, P. (1989) *Onderzoek naar de gebruikerswaarde van looproutes voor mensen met een visuele handicap*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV.

Steenart, C. en Methorst, R. (1998) *Trends op de voet gevolgd : een onderzoek naar de kwalitatieve en kwantitatieve veranderingen in de mobiliteit van de voetganger als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot de volkshuisvesting in Nederland*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Vereniging Bescherming Voetgangers (1984) *Voetgangers en verblijfsgebied*. Den Haag, Vereniging Bescherming Voetgangers

Vermeulen, W. en P. Snoeren (1987) *Oversteken: hoe regelen we dat voor voetgangers? Achtergronddocumentatie*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Vermeulen, W. en H. Elffers (1988) *Rapport betreffende het resultaat van de enquête "Verkeersveiligheid schoolomgeving"*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

Vermeulen, W. (1996) *Senioren Veilig te Voet*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Vermeulen, W. (1998) *Kinderen op weg naar school, zorgen voor morgen. Enquête-rapport basisscholen 1998*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Vermeulen, W. (1999) *Ongeval te voet door slechte bestrating, obstakels, gladheid. Tips voor aanpak*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Vermeulen, W., G. Hendriks en E. Verwiel (2000) *Veilig verblijven*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Voetgangersvereniging (1987) *Enquête-rapportage voetgangersoversteekplaats in 1987 gehouden onder voetgangers en automobilisten*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

De Voetgangersvereniging (1990) *Gladheidsbestrijding*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

De Voetgangersvereniging (1992) *Overzicht standpunten van De Voetgangersvereniging*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

De Voetgangersvereniging (1993) *Richtlijnen ontwerp trottoirs en stoepen*. Den Haag, Voetgangersvereniging VBV

De Voetgangersvereniging (1995) *Langzaam... ..vaak nog véél te hard : verkeersveiligheid voor burgers, gemeenten en politie niet hetzelfde : achtergronddocumentatie bij de studiedag van De Voetgangersvereniging op 30 november 1995 te Amersfoort*. Den Haag, De Voetgangersvereniging

Archief en Documentatie

Het archief van de Voetgangersvereniging is te vinden bij [Nationaal Archief, Den Haag](#), onder de naam "Voetgangersvereniging VBV", nummer toegang 2.19.042.64. De inventaris (LINK: <http://www.gahetna.nl/collectie/archief/ead/index/eadid/2.19.042.64/node/c01%3A1.c02%3A2.c03%3A4.c04%3A12.c05%3A30./anchor/descgrp-context-custodhist>) geeft een overzicht.

Publicaties en de nummers van het blad "Mensen op Straat" zijn ter inzage in de Nederland collectie bij de Koninklijke Bibliotheek. De catalogus (LINK: <http://opc4.kb.nl/>) geeft een overzicht.

Links:

<http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/article/detail/2674597/1997/08/30/Dat-een-voetganger-over-de-rijweg-moet-is-doodnormaal.dhtml>

<https://www.cbs.nl/-/media/imported/documents/1999/12/index1360.pdf>